

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 76. ANUL XV.

Sabiiu, in 21 Sept. (3 Oct.) 1867.

Provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirula, pentru
a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a
treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

„Telegrafulu Romanu“

pe patriarulu din urma (Octombrie—Decembre) alu anului 1867. — Pretulu abonamentulu pe 1/2 anu e: Pentru Sabiiu 1 l. 75 xr., Pentru Trannia si Monarchia austriaca 2 fl., Pentru Principatele rom. unite si strainatate 3 l.

DD. abonanti sunt rugati a nu ntardii cu tramiterea prenumeratiunilor.

Adresele ne rogamu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiuni a se tramite francate—adresandu-le deadreptulu la

Editora „Tel. Rom.“ in Sabiiu.

Sabiiu 16 Sept. 1867.

Cestiunea Tribunalulu de instantia a doua din Transilvania se discută de unu numeru insemnatu de dnuaric din tote partidele. Acesta impregiurare e de ajunsu spre a intielege momentositatea cestiunei.

Proiectulu ministrulu de justitia cu cele doue Tribunale a datu o ocazione forte buna publiculu ce se compune la noi din atatea parti eterogene, a pasi la aretare cu tendintiele si scopurile spre care sunt indreptate acele tendintie.

Cautandu asiā dara cine-va cestiunea mai de aprupe, afla in parerile ce s'au pronanciatu pana acum doue directiuni. Un'a, carea trage catra trecutu si alt'a, carea tinde dupa reforme in venitoriu.

Cea dintai inca se imparte in doue pareri si adeca in un'a curatu „istorica“ carea reduce totu lucrulu la aceea ce a existatu pana la 1848 si alta, carea reduce lucrulu numai la natiunile regnicolare pana la 1848, vrendu ca pentru aceste sa creze pentru fia-care cate unu tribunalu de a doua instantia si dupa cum ne-amu esprima in altu numeru, ca lipituri sa alature pre romani la fia-care din aceste trei instantie.

Repetimu asiā dara, ca in cestiunea acest'a nu se tratēza numai simplu de asiedierea unoru tribunale, seu cum le vomu voi a le numi, ci in fundulu acestei cestiuni mai zarimu unu felu de inertia, produsa din trecutu, carea face ilusoria ori-ce incercare a spiritulu tempulu de a impinge asiediamintele tieri nostre spre progresu si spre egal'a indreptatire.

Acei ce pledēza si in dilele nostre pentru remasitele table de pre la 1542 reformata in dilele Mariei Teresiei, au aerulu a indrepta pre romani la obiectivitatea dreptulu; iera cari in 1848 se grabeau a decretā diet'a Trasilvaniei, numele Transilvaniei etc. de pre fatia pamentulu, cari din aristocrati conservativi devenise democrati rosii, si innegru cu epitetu de reactiunariu pre fia-carele, care mai stā si chipzuea, ca ce o sa fia cu reformele ce veneau asiā precipitate: — acum dupa restempu de 19 ani nu voru sa faca „tabula rasa“ din trecutul istoricu, ci voru sa lase a se desvoltā pentru viitoriu, aceea ce o dorese tempulu reformeloru asta di. Si pre lānga tota moderatiunea acest'a, Secuiloru, cari de altmintrea suntu o parte a natiunei magare, le-aru face unu foru deosebitu, ceea ce de alta parte e si in opositiune cu dreptulu istoricu. Aici avemu in vedere si articululu lui „Kol. Közl.“ dela 25 Septembrie a. c. carele se pronuntia espresu pentru trei table regesci cu cele trei teritorii de pana la 1848 si acest'a din consideratiuni, ca secuii si sasi se tinu tare de garanti'a legiloru din 1848, prin

care se asigura sustinerea acelor institute si „libertati“ (privilegiu), cari nu se improtivescu ununei si egalei indreptatiri. (!)

Candu vedemu asemenea nisuintie intorse si sucite nu patemu sa inlaturamu credintia, ca ne aflamu inaintea unei confusiuni de concepte ale constitutionalismulu basatu pre egal'a indreptatire: — fāra de a considerā si partea practica a cestiunei tribunalulu; fāra de a nu pune intrebarea, ca ore nu e nisuintia de mai susu unu pecatu contra economiei, candu Transilvania, in strimtoarea de bani ce ne aflamu, creēza pentru o populatiune de doue milioane, 3 table regesci, pre candu in Ungaria suntu la o populatiune de patru ori asiā de mare numai patru table regie; fāra de a considerā, ca aceste instantie, facendu-se pentru magiari un'a, acest'a va fi mai numai pentru populatiune romana, facendu-se pentru sasi alt'a, va fi mai numai pentru populatiune romana si facendu-se pentru Secui alt'a va fi jumetate pentru romani; fāra de a considerā ca aceste se aru creā numai in haterulu statulu privilegiatu, pentru ca sa sa creze totu atatea sinecure pentru atati si atati judecatori magiari, secuii, sasi, cari sa judece interesele populatiunei in cea mai mare parte romana si in fine fāra de a cugetā ca lumea vede, cetesce si scie nisuintiele, disele si faptele omeniloru, prin urmare si a acelor ce facu nisce pretensiuni asiā de nerumegate.

Unde trebuie sa intimu, cā omeni ai constitutionalismulu? Mai intai a o rumpe cu trecutu. Acest'a a fostu si e pentru privilegie, asiā dara in laturi cu elu, in laturi cu privilegiile. Sa dorimu cu totii organizarea institutiuniloru si asiā, incātu ori-ce temere catu de mica de vre-o preferintia sa nu aiba locu.

Candu se sistase la 1865 senatulu imperialu de pana aci si aveamu sa intramu pre calea constitutionalu de acum, se dicea din unele parti, ca a ctulu celu dintai alu corpuriloru legislative convocande va fi recnoscerea egal'e i indreptatiri nationale a romaniloru. Atunci aceiasi omeni se vaierau, ca pentru ce nu fusera ei asiā de norocosi, cā ceea ce s'a facutu romaniloru prin legile unei constitutiuni octroiote, sa o faca ei pre calea constitutiunei celei adeverate si acum totu acei omeni planuiescu cum sa imparta beneficiele constitutionalu numai intre sine si pre acei ce-i vaierau, sa-i mai lase inca cine sci cati seculi, sa fia numai cā nisce apendice ale vietiei constitutionalu in statu constitutionalu.

Dēca acest'a are locu lānga principiulu odata pronunciatu „egalitate inaintea legei“ si dēca abaterile aceste, ce se cauta a se face in favoera unoru natiuni si in defavoera altoru natiuni, nu suntu o contradicere flagranta a acelu principiu, apoi numai scimu ce se tinemu de aceea ce numimu consecuintia si logica.

Sa bagamu de sēma, ca logic'a fapteloru in vietia poporeloru e tocm'a cā si logic'a fisica in natura. Nu a veditu nimenea, cā unu lucru carui i se detrage elementele de vietia sa pōta prosperā, bā si esistintia i este periclitata; nu a veditu nimenea unu organismu, carele dēca in adinsu vera cine-va elemente stricaciōse in unulu din membrii sei, elu (organismulu) totusi sa fia intregu si sanatosu. Din contra s'a veditu si e lege naturala ca stricaciunea din o parte se restatiese preste intregu; seu dēca vrea cine-va sa impedece acest'a trebuie sa amputeze partea cea stricata, si atunci organismulu nu mai e intregu si nu mai pōte tinē concurentia cu alte organisme intregi si sanatoase.

N'avemu lipsa sa ne punemu specialmente pre terenulu cutārei seu cutārei modu de constitutionalu-

lismu. N'avemu lipsa sa ne punemu neci pre terenulu legiloru din 1848 neci pre alu altor'a. Lucrulu principalu este, cum sa se pōta inaintā binele comunu. Europ'a intrēga civilisata a recnoscutu ca acest'a nu se pōte decātu prin adoptarea principiulu egalitatiei si de aceea, dēca in tier'a nōstra egalitatea nu va fi strictu aplicata la tote partile din care se compune societatea nōstra, atunci constitutiunea, carea e fundata pre elu, seu are o rana, din carea pururea se va lati durerea preste organismulu statulu intregu, seu va trebui sa fia mutilata, si prin urmare lipsita de mobilitatea receruta la progresulu ori si cārei societati din lume.

Romani nu numai in Transilvania, ci si in Ungaria, nu mai potu fi tratati de unu elementu neconsiderabilu. Ei, cari au sa contribue cu puterile loru la prosperarea comuna a statulu trebuie pusi in stare de a si desvoltā si intrebuintia puterile loru cā si celelalte natiuni, si acest'a nu se pōte altfelu decātu prin aplicarea principiulu egalitatiei, care este fundamentulu constitutiuneloru moderne, si la densii.

Pentru acest'a avemu doue temeieri si adeca principiulu egalitatiei cā atare si de alta parte sistem'a individualitatiloru nationalu politicu, pre cari le apera si „Kol. Közl.“ Ce ni s'aru putē objectā in privintia celei din urma cu dreptulu istoricu, aceea nu pōte sa stea neci unu momentu, pentrucā si pana la 1848 au existatu individualitatea natiunala politica a romaniloru numita in legi „olāh natio“, cu acea deosebire, ca ea s'a aflatu in o referintia neindreptatita fatia cu celelalte natiuni si fatia cu constitutiunea tieri.

Acum dēca vocea libertatiei prochiamu in tote partile egalitatea si dēca individualitatile nationalu, fiindu ele istorice, trebuie sa se respecteze, credemu, cā cea dintai detoria a simtulu de dreptate este a sterge referintia cea neindreptatitōria si totu odata rusinatōria pentru unu statu constitutionalu, si pre individualitatea nationala romana a o chiamā asi luā loculu intre acele, cari, pre lānga tote ca nu au fostu de seculi asuprite de nimenea, sa temu de reformele loru proprii prochiamate de ele in sesi la 1848.

Acest'a e parerea nōstra in vietia constitutionalu a tieri nostre preste totu. Acest'a cu privintia la forurile din cestiune. Si pentru aceea amu disu ceea ce o repetimu si acum, cā seu unulu, unde sa fia egalu reprezentate tote natiunitatile din tiēra, seu, dēca se simte trebuintia de foruri nationalu, atunci sa fia pentru fia-care natiune cāte unulu.

Eveneminte politice.

Sabiiu, 20 Septembrie

Deputatiunea ung. s'a intorsu dejā a casa. Diet'a Ungariei si-a reinceputu lucrările sele. Punctatiunile de complanare, cari le reproducemu mai la vale cetimu ca s'au subscrisu in 25 Sept. n. ser'a, dupa o siedintia comuna din ambe partile. Dintre ministrii au fostu de fatia: Cancellariulu imperialu de Beust min. de finantie Becke, min. pres. Andrassy, min. de finantie Lonyai si de comerciulu Gorove.

Dupa primirea unanimu a acteloru elaborate de ambe partile umara ca ventari din partea Bar. Senyei si a cardinalulu Rauscher. In fine ia cuventulu Bar. de Beust si esprima multiamita deputatiuniloru in numele Maj. Sele, fāra de a avē deosebita insarcinare, dara fiindu convinsu ca densulu (Beust) canōsco intentionile Maj. Sele in privintia acest'a. Elaboratulu delegatiuniloru nu s'a asternutu joi'a trecuta senatulu imperialu dupa cum se sunā. Senatulu imperialu si diet'a Ungariei se ocupa, dupa cātu cetimu pāna acum despre densele, cu pro-

jecto de legi. Cea din urma au capetat unu proiectu de lege din partea ministrului de finantie Lonyai in privinta unui imprumut de 40 milioane pentru drumuri de feru.

Kossuth a provocatu cu amenintierea sea publicarea mai multor detaiuri din anulu 1849, prin care Bar. Kemény redactorulu lui „P. N.“ arata negociările ce s'a făcutu atunci din partea regimulu ung. revoluționariu cu generalulu rusescu Paskievicz. Spatiulu nu ne ferea a reproduce astadi ceva mai pre largu din afacerea acést'a.

Din parlamentulu federalionalu alu Germaniei de nordu aflâmu, ca s'a primitu fără discuțiune adres'a de care amintirâmu pre scurtu cu alta ocaziune. O caracteristica despre spiritulu carele predominesce mentionatulu parlamentu este urmatoriulu estrasu:

Referentele P l e n c k (Hannover) dîce: Noi voim sa indeplimiu opulu unitătiei natiunale cu ori ce pretiu, îndata ce Germani'a de média-dî ne va tînde mîn'a spre acést'a.

Contele B i s m a r c k dechiara, ca regimulu recunósce in adresa unu testimoniu alu parlamentulu fatia cu Germani'a de média-dî si tierile esterne. Circularu din 7 Septembrie desemnéza punctulu de manecare alu regimulu (prussianu). Vrea natiunea (germana) unitatea, atunci nu e nici unu barbatu de statu germanu destulu de tare spre a o împedecá, séu asiá de micu la sufletu cá sa voiesca a o împedecá.

Arestarea lui Garibaldi, despre carele se dîce ca s'a si intorsu la Caprer'a, a împedecatu deslegarea cestiunei romane. Demonstratiunile de neplacere si nemulțamire preste acceptare au fostu rari in Itali'a. Palermitanii s'au esprimat ca se voru abtiné de ori ce demonstratiune, pentru cá sa nu dea ansa la partid'a burbonica a face turbarari.

Revoluțiunea in C r e t'a inca totu se mai continuá.

Din M e s s i c u vine scîrea ca Juarez s'a invoitu a estradá corpulu lui Maximilianu spre a fi adusu si immortalatu in cript'a familiara.

Complanarea.

Deputatiunile senatulu imperialu si a dietei Ungariei au deslegatu problem'a cea grea ce li s'a fostu datu, pre deplinu. Punctuatiunile asupr'a cároru se intielesera ambe subcomitetele suntu primite de plenulu deputatiuniloru. Pe temeulu acestor'a se compune prin referinti de ambe pârțile unu protocolu de incheiere, si acést'a la 25 Sept. nou s'a statoritu in siediția comuna, dupa care au urmatu subscrierea protocolulu si incheierea pertratari-loru deputatiuniloru.

Punctuatiunile se impartu in trei pârți, adeca in stipulatiuni cu respectu la erogatele afaceriloru comune, mai departe in determinatiunile privitoare la detoria generala a statulu si in fine in regularele obligamentelor vistoriei statulu fatia cu societățile comerciale subventionate de statu.

Ce se atinge de punctuatiunile in privinta a cuoteloru, acele nu au suferiu schimbări, ci s'a sustinutu dupa cum s'au impartasitu (publiculu) in mai multe renduri. Ungari'a participa la erogatele comune in proportiunea de 30 la 70 si proportiunea acést'a are valóre pre 10 ani, adeca, dela 1 Ianuaru 1868 pâna la 31 Decembre 1877.

Statoririle in privinta a detoriei generale a statulu suntu:

§ 1. Pentru anulu 1868 se statoresce, cá, afara de vre-o eventuala eróre in calculu, din recerinti'a pentru detoria statulu, dupa subtragerea dărei de venitu dela cametele detoriei statulu si dela contributiunea de castiguri din imprumuturi de loteria, — in suma de 145.339,017 f. — tierile si regatele reprezentate in senatulu imperialu primescu asupr'a si 109,237,312 f. si tierile corónei unguresci 36.101,705 f. Plătile cuprinse in sum'a acést'a ce suntu in sa se plati in argintu suntu 62,370,387, si tierile cuprinse in senatulu imp. voru luá din sum'a acést'a asupr'a si 46.877,801 f. iera tierile corónei ung. 15.492,586 f.

§ 2. Pentru statorirea definitiva a sumelor de mai susu se va alege o comisiune, carea pre temeulu demonstratiuniloru comisiunei de controla de pâna aci a detoriei statulu va erui starea detoriei dela ultim'a Decembre 1867 si va incheia tóte cârtile de creditu. Déca s'aru aflá, ca cifrele din proiectulu pentru detoria statulu din 1868, in urm'a eruiriloru au sa suferu vre-o modificatiune, a-

tunci se voru modificá sumele din ambe pârțile in asemenea modu si in asemenea proportiune.

§ 3. Dela 1869 incependu platescu tierile corónei ung. spre acoperirea cametelor pentru detoria statulu, remasa cu ultim'a Decembre 1867 si trasa in preliminarulu an. 1868: o suma anuală carea nu va mai fi supusa altei schimbări de 29,100,000, de unde in moneta sunatoriá 12 milioane. Constatandu-se prin revisiune comisiunela a paragrafulu precedente o modificatiune in detoria statulu cu finea 1867, atunci si sum'a cea ficsa statorita aci sa fia indreptata amesuralu acelei diferentie, luandu-se de mesura la eruirea indreptării proportiunea considerata la împartire.

In § 4. se tratéza de invoirea asupr'a unu proiectu de lege pâna la 1 Maiu 1868 spre a se pertratá in modu constitutionalu. Prin acést'a s'aru unificá tóte detoriile intr'o detoria de rente, cari platindu capitalele de detoria, aru usurá sarcinele finantiale. Detoriile cari nu aru fi de natura cá sa se póta straformá in detoria de rente, sa se statorésca pre calea legilatiunei a se plati prin bani de pre obligatiuni edande dela detoria futória de rente; ceea ce va intrece sumele adunate pre calea acést'a, sa se otarésca a se primi din partea tieriloru tinetóre de senatulu imperialu si la care sarcina tierile corónei ung. sa contribue pre anu sum'a fixa de 1 milionu. Tóte bunatătile provenitóre din aceste mesuri si dessarcinari suntu in favóra tieriloru reprezentate in senatulu imperialu. § 5. statoresce o cooperatiune comuna pentru acoperirea unu deficitu eventualu pre 1868 prin inmaltirea detoriei flotante, purtate dupa proportiunea in carea voru fi remasute pârțile inapoi la platiere cuetele carea are fia-care parte sa contribue. In § 6 se statoresce ca dela 1 Ianuaru 1869 sa fia principiulu ambeloru ministere de finantie realisarea ecuilibrulu intre veniturile si erogatele statulu. La intemprare candu un'a din jumetătile imperiulu nu aru puté sa acopere lipsele din veniturile ordinare sa caute a acoperi deficitulu pre spesele sele proprii. In § 7 se statoresce ca imprumuturile, cari s'aru face pentru lipse esttraordinare in interesulu monarchiei intregi, amesuratu sanctiunei pragmatice si in intielesulu §§ 56 si 57 a art. 12 de lege din 1867 despre afacerile comune, sa se plátésca de ambe pârțile, déca aru fi socolita si replatiere capitalulu, dupa proportiunea contributiuniloru la afacerile senatulu imperialu si a corónei unguresci pe tempulu contragerei imprumutulu.

§ 8. pune notele de statu sub garanti'a ambeloru pârți a imperiulu. Inmaltirea si fundarea loru aterna dela intielegerea ministerelor pre lánnga aprobarea legilatiuniloru. § 9. da libertate a-si imputná cametele prin amortisare pre calea prescrierei de detoria. Sum'a corespundiatoriá a cameteloru depurate prin prescrieri de detoria va fi subtrasa din detoriuni'a de a plati, in favóra amnistiatiei finantiale deparatóre.

Ce se atinge de obligamintele vistoriei statulu fatia cu institutelu de comunicatiune cari suntu subventionate, fia-care parte va ingriji de acele cari se afla pre teritoriulu ei. Scóse afara suntu de aci: drumulu de feru sudicu (Südbahn), alu statulu si lini'a Casiovi'a—Oderberg si societatea vaporelor de pre dunare. Asupr'a intreprinderiloru acestor'a se va face o intielegere pre cale legilativa.

Revista diuaristica.

„Reform“ din Vien'a in nrulu seu dela 26 Septembrie aduce unu articulu intitulatu: „O amonitiune seriósă pentru Austri'a“, din carele estragemu si noi urmátorele:

Articululu pornesce dela eschiamatiunea cea désa prin diuarie: „Se cauta aliantie!“ si arata ca prin intrevedere dela Salzburgu inca nu s'a terminatu afacerea aliantiei franco-austriace. Aduce mai departe aminte aceloru ce suntu pentru o atare aliantia, ca ei uita de intrevedere monarchiloru Rusiei si Prussiei si a altoru diei monarhesci de rangulu alu doile si alu treilea cu Imperatulu Napoleonu in Parisu, cari de siguru ca n'au caletoritu acolo numai pentru espositiunea universală. Intrevedere acést'a póte tocm'a de aceea avé o insemnetate mai mare, pentruca s'a vorbitu asiá putinu despre ea séu au lasatu respectivii sa se vorbésca asiá putinu despre dens'a; nu e ce-va asiá neobiciunutu la politicii cei mari de ei ascundu tocm'a ceea ce e dejá decisu si pregatitu cu seriositate; opiniunei publice in sa si organeloru ei i spanu cu totul altu ce-va si se bucura candu politicii cei de tóte

dilele se adancescu in ceea-ce li s'a spusu si trecu cu vederea adeverulu. Politicii cabineteloru lucrú atunci mai linisciti la planurile loru pentruca nu suntu conturbati si controlati de opiniunea publica.

Dupa introducerea acést'a vine si vorbesce in mai multe pasagie despre situatiunea lui Napoleonu III fatia cu ceilalti potentati ai Europei, cari neci acum nu voru sa recunósca cu sinceritate egalitatea lui cu densii si lu tînu de unu o m u n o u, séu dupa terminulu usitatu: p a r v e n u. Napoleonu a cunoscutu acést'a dela inceputu si a cautatu moduri prin cari sa se apropie de vre-o dinastia mare européna séu prin aliantia séu prin inrudire. Numera aliantia sea cu Angli'a si Austri'a la 1853, numai arata causele din care aceea aliantia nu a pututu fi durabila si dupa-ce le percurge pre tóte ajunge la rezultatulu ca Napoleonu vediendu ca se afla isolatu de potentati s'a alipitu de principiulu natiunalitatiloru.

Prochiamându elu acestu principiu din aliatu alu Austriei se face combatatoriulu ei la 1859 in Itali'a, fâra de a i se fi datu vre-o ansa a se strică cu Austri'a si numai pentru cá sa se asigure de aliantia Italiei si sa capete pentru famili'a casei sele o princesa sardinica. Aci desfasiura articululu cum Austri'a in urm'a politicei sele dela 1853, rumpendu-se de cátra celelalte puteri din alianti'a santă, remane izolata si totu odata cum sant'a aliantia erá resipita.

Dupa acést'a trece la incercările lui Napoleonu de a incheia aliantie nóue si cum nu ia succesu, si de alta parte cum Itali'a, cum Prussi'a redimate pre principiulu prochiamatu de Napoleonu, triumféza ne numai preste Austri'a, ci si preste Napoleonu insusi. Franci'a a simtitu cu neplacere caderea acést'a si Napoleonu s'a veditu silitu a cautá aliantie nóue si asiá a si inceputu a se suná din tóte pârțile, ca Napoleonu umbla dupa aliantia cu Austri'a.

Dara dîce articulu mai departe, aru fi utopia a crede ca Napoleonu va voi a-si castigá prestigiulu seu, dandu mîn'a cu o putere slabita pre tempu mai indelungatu si amenintia de mai multe pârți. Intréba mai departe ca nu aru fi o nebulia se créda cine-va, ca Napoleonu cauta aliantia cu Austri'a spre a indeplini unu actu de espiatiune (facere desulu) pentru daunele cele multe ce politic'a franceza le-a causatu Austriei? Revenindu de nou asupr'a principiulu natiunalitatiloru prochiamatu de Napoleonu, dupa care au sa se formeze statele in Eorop'a, dice, ca acestu principiu Austri'a nu-lu póte acceptá in intielesulu lui Napoleonu, déca nu va voi a-si pronuncia ins'asi disolverea si de alta parte Napoleonu, fâra de a-si periclitá nimbulu seu prin carele a orbitu pre atáti liberali, nu va negá acestu principiu.

Napoleonu III au recunoscutu principiulu acést'a si si l'au scrisu pre flamur'a sea pentruca a veditu cátu a fostu elu de puternicu contra achiulu seu, carele a voit se infunde pe tóta lumea in cosmopolisatorea uniformă franceza si a sternitu simliulu natiunalu in spanioli, tirolezi, rusi si in fine in poporulu nemtiescu. Napoleonu III, carele nu le-a uitatu tóte aceste si duce rol'a de eliberatoru si protectoru alu natiuniloru suprimate se va lasá de a conservá pre Austri'a si de a sfasiá pre Germani'a si a deramá pre Itali'a. Elu si va indreptá privirea spre statele, cari adóra principiulu seu, spre Prussi'a si Russi'a; spre cea d'antâiu pentruca se nisuesce sa adune pre toti nemtii si spre cea de a dóua, căci vrea sa adune pre toti slavii, cá sa faca state mari natiunale. Pre aceste Napoleonu nu va indrasni ale combate, pentruca i voru pasi cu puteri unite in contra si voru atrage si pre Itali'a lánnga densele. Aru puté calculá Napoleonu sa ese la vre-unu resultatu legandu-se cu Austri'a, a cărei popóre inca suntu apucate de torentele natiunalu? Elu se va feri de asiá ce-va.

Din cele de mai susu conchide ca intrevedere dela Salzburgu e din mai multe privintie mai multu decátu o visita de condolentia si ca Napoleonu chiaru si cu ocaziunea acést'a s'a intaritu in ideile sele de aliantie natiunalu si chiaru din Austri'a, ca ei aliantia intre Franci'a si Austri'a contra Prussiei, o privescu de antinaturalu.

Demustra ca statele unitarie natiunale pentru Franci'a nu suntu periculóse, pentruca idealulu dileloru nóstre e ca popórele multamite sa se infratiésca unele cu altele, cá in loculu ambitiunei militare si a spiritulu de cucerire sa póta veni concursulu popóreloru intru crearea productelor

BIBLIOTECA
MIRBOTEI
=SIE=

ce sa infrumetieze si imbogatesca vietia si lumea. Din acestu motivu natunile vinu intr'ajutoru idealului ce Napoleonu din prudentia si la insusitu siesi, pentru ca natunile au venitu la convingere, ca tote au același interesu de a desvoltă puterile omenesci pre cale pacifica, de a le face fructifere si de a lâti cultura preste totu pamentulu; de a gustă fructele osteneleloru lor si de a se puté bucurá de vietia. Pentru idealulu acestu lucra cei mai nobili ai natuniloru, pre acest'a au inceputu acum si masele poporului a-lu intielege si a se entusiasma pentru densulu. Ide'a acest'a preponderéza dejá si ambitunea militara a franceziloru. Pre lângá aceste Francia e asigurata, ca a ajunsu de multu acolo unde alte natuni au sa ajunga si ea nu are cauza a se teme, ca vre-un'a parte din trensa aru dorí a se desface de statulu acestu mare celebru.

„Noi o repetim“, dice mai incolo, „din referintiele faptice resulta posibilitatea, ca Francia, carea va voi sa fia celu putnu in privinta natunala unu apostolu alu libertátiei, cu Prussia, spre carea inclina pre fatia totu mai multu si mai multu popórele Germaniei si cu Russia, carea e privita, afara de poloni, de toti slavii cá asilulu lor, — se voru intielege si se voru uni intre sine si voru cautá a inlaturá periculi miscárei natunale prin multiamirea natunaltáloru. Ca se va alipi si Itali'a la aliantia acest'a nu póte fi neci o indoiela.“

„Acésta aliantia mare natunala nu póte fi pentru nimenea mai periculosa, cá pentru Austria. Déca se va pune in lucrare o strafomare mare natunala in Europa, Austria trebe sa dispara, atunci din Austria numai remane alt'a decâtu magiarii, carii de siguru inca nu voru remané pentru multu tempu. Austria e o pedeca pentru strafomarea natunala, dupa cum o a inceputu Napoleonu in Itali'a si Prussia in Germani'a si dupa cum o aru incepe Russia pentru lumea slavica. Acésta s'a precumpanitu in Parisu cu deameruntulu si pre lângá acest'a si intrebarea, déca Austria mai e o pedeca asiá de puternica, ca sa trebeu inca respectata. Privirile suntu îndreptate asupra Austriei din Parisu, din Berlina si din Petersburgu pentru de a afla, déca simtiulu de austriacu mai are atât'a putere in regimu si in popóre, spre a puté face resistinta inclináriloru si atrageriloru natunale din atatea párti. Coalitiunea natunala si va aterná inceperea activitátiei sele dela manifestarea simtiului austriacu.“

Dupa acésta espune ca la intemplan candu coalitiunea aru deveni activa, Austria se afla izolata; ca in ajutoriulu Angliei nu póte sa radime pentru ca ei, dupa positiunea ei geografica, putnu i pasa ce se intempla pre uscatulu Europei; ca ea uscatulu Europei la privesece de unu tergu pentru dens'a si ca tergulu acest'a póte inca sa fia pentru dens'a mai banu, déca popórele prin strafomare voru desvoltá o vietia noua. Turci'a aru fi numai intr'atát'a unu aliatu potrivit alu Austriei, pentru cá ambé sa lupte lupt'a de mórte.

Pune intrebarea déca exista in Austria unu simtiu chiaru si tare austriacu? si acesta intrebare o raspunde cu o nedubia afirmatiune, sperandu ca acelu simtiu in scurtu se va aretá si mai tare cu cátu periculi voru fi mai mari. Dice insa, ca altulu e acum patriotismulu austriacu, decum erá in trecut, mai trezu, mai egoisticu practic, ceea ce sa nu se ia popóreloru in nume de reu.

Simtiulu austriacu, carele póte sa dea imperiului unu radim cum nu a avutu mai inainte se arata in predilectiunea ce o au popórele singuratice cátra istori'a loru deosebita, pre lângá tote atragerile referintieloru natunale si a limbei loru proprie. Popórele singuratice aru dorí o legatura spirituala si materiala cu natunile mame, insa nu le-aru placea sa fia centralisate in state uniforme, unde se piéra cá individi; ele credu ca intr'o reuniune bine organizata austriaca se voru puté sustiné. Recomanda asiá dara ide'a federatiunei, carea e singura representant'a simtiului austriacu. Ide'a acest'a prevaléza in cele mai multe popóre austriace si in acésta se intalnescu multe si din popórele afara din Austria, cari neci decum nu dorescu state centralisatóre si absorbitóre de individualitátile popóreloru.

„Ide'a federativa e cea mai naturala si mai libera, si mai buna decâtu cea dictata de ambitunea franceza, prussiana si russéca. Ea e acomodata de a delaturá periculi miscárei natunale prin multiamirea natunaltáloru. Austria va pasi mai cu efectu contra aliantiei natunale, prochiemandu ide'a federativa si formulandu-o in unu modu practic.“

Acésta e si unic'a posibilitate de o esistinta durabila, e positivitatea unei innoiri de vietia pentru Austria. Austria cea renoita si intárita prin ide'a federatiunei va castigá nu numai simpatie nationale, ci si cele liberale, pentru ca numai statulu federativu e in adevéru liberu.“

Spune dupa acésta ca dualismulu insusi documentéza, ca ide'a acésta a petrusu in parte, pentru ca si elu nu e alta decâtu o federatiune si inca un'a fórte lassa. Aliantia acésta dupla intre doue popóre, corespunde numai acestoru doue, iera celelalte natuni dincolo si dincóce de Lait'a se turbura de ea. „Austria trebeu sa unéscá tote popórele ei in o aliantia de vietia, libera si egala, ea trebeu sa se constitué dupa principiulu rationalu federativu, care de altminta e motivulu si scopulu fiacáru statu, pentru Austria insa e principiu de vietia in intielesulu cuventului.“ In laltu si in afara va dominá apoi estravagantiile miscáriloru natunale. Aduge ca sa nu se pérda tempulu, pentruca miscarea natunala e in crescere si cu cátu pretensiunile popóreloru voru remané nemultiamite cu atât'a strafomarea va fi mai radicala si mai totala. „Déca Austria nu va grabi sa previna catastrofei, va perí intr'ens'a.“

Cele ce se intempla in politic'a dilei suntu lucruri de nimic'a fatia cu periculi ce vinu asupra Austriei. „Totu ce se lucra acum la cladirea constitutiunei in teoria, tote proiectele de legi frumóse si liberale, pentru care facu diuarele atât'a sfara, osteniciosa labore a impecárei finantiale si alte, tote aceste, disparu pre lângá fatal'a cestiune de esistinta in care innóta Austria. — Recomanda asiá dara cu seriozitate ide'a federativa, cá singur'a carea aru puté scapá pe Austria din periculu.“

Despre toleranti'a romána.

si despre conditiunea jidoviloru in Románi'a.

(Capetu din nr. tr.)

Bun'a-vointia a Romániloru s'a intinsu la tote cultele, si mai alesu, intr'o circumstantia grava, la cultulu catolicu. Biserica catolica, Barati'a din Bucuresci, a primitu dela particulari proprietári mari; si, candu, in 1864, adunarea natunala se decise a luá banurile dela bisericele romane si grece, numai ale bisericei catolice fura singure respectate. Non'a scóla catolica construita in fati'a bisericei Pitar-Mosiu, la Bucuresci, pre unu terenu datu de guvern, a fostu radicata suntu cáti-va ani printr'o subscriptiune natunala si primesce inca, cá tote scólele catolice si protestante, subventiuni dela stat. Asiu puté citá multe alte fapte inca, déca nu voiu sa me intindu preste mesura asupra acestui punctu.

Credu ca amu stabilitu indestulu cum ca purtarea ce s'a imputatu asiá de aspru poporului románu in privinta Jidoviloru n'a potutu avé neci unu mobile religiosu.

Pentru-ee, ni se va dice, dupa-ee v'ali aretatu atâtu de liberati in 1848, pare ca ve abateli astadi dela principiile vóstre? Pentru-ee? Eata:

In 1848, Románi'a numera in sinulu seu cáteva mii de Jidovi, cei mai multi onorabili, cari sciura se merite simpatie poporului; dara, dela acelu tempu incóce, grátia libertátiei excesive ce li s'a lasatu in tíer'a nóstra, Jidovii au alergatu cu gramad'a din tote tierele vecine. Suntu astadi aprópe cinci sute de mii pre o poporatiune romána de patru milióne aprópe. In neci intr'o alta tíera Jidovii nu suntu atâtu de numerosi. Acésta proportiune este inspaimantatóre, candu se cunoáce repulsiunea absoluta a Jidoviloru pentru mune'a pamentului, si pentru lucrárele de brace in genere. Ei nu au, cá sa traéscá si sa se inavtiéscá la noi, cá si airea, alte mijlóce decâtu de a se face mijlocitori intre producatoru si consumatoru; si candu numerulu acestoru mijlocitori este atâtu de mare, periculu devine neinlaturatu pentru societate, care i vede sporindu neurmata in sinulu seu. Spiritele cele mai putinu preverite nu potu vedé intr'altu felu, cáci se reduce curatu partea fiacáru cu o a opt'a parte celu putnu in favórea unoru fiintie cari nu producu nemicu, unoru parasiti pre cari este periculosu a intretiné cu pretiulu unei contributiuni atâtu de insemnata.

De putinu tempu la noi tieranii dispunu intr'unu modu liberu de proprietatea teritoriale, si ei dutorescu acésta institutiuneloru nóstre celoru nóue. Este fórte de temutu ca, cu in esperientia unoru proprietári asiá de noi, cáti va ani aru fi de ajunsu Jidoviloru spre a acapará titlurile loru de proprietate. — Si mai multu inca, trebeu a considerá ca

cea mai insemnata parte de Jidovi se compune de ómei fára capataiu, cari se dau la traficuri neonesté si rusinóse, de imprumutatóri impingendu came-t'a la ultimele margini ale fúrfului, de vagabondi perturbatori, agenti secretari ai puteriloru interesante a vedé domindu discordi'a si coruptiunea petrun-diendu in provinciile nóstre. — Eata parte din fiintiele pre cari a voitu sa gonéscá guvernamentulu nostru. Guvernamentulu a luat aceste mesure contr'a vagabundiloru si ómeniloru primejdiosi, — ori care aru fi religiunea lor, — cari cei mai multi suntu sub protectiunea Austriei si a Rusiei. — Poporulu románu iarú fi recunoscatoru de aru starú in acésta cale. Portiunea onorabile a Jidoviloru sufera cá si noi de presentia acestoru vagabondi, si in locu de a ne oprí in calea de reactiune intielépta si moderata ce luasemu, tota lumea aru fi trebuitu sa ne incuragieze.

Jidovii, pána a barfi contr'a nóstra acele acusatiiu calumniatóre, aru fi trebuitu sa arunce o privire asupra positiunei relative a fratiloru lor din Europ'a.

La noi ei suntu tractati dela egale la egale: seracii, ci facu stári repedi. In Austria, in Germani'a, in Russia i gonescu. In Prussia li se refusa drepturile de cetatienu si intrarea chiaru la logele maconice. In Elveti'a, cele mai multe cantóne le refusa intrarea si dreptulu de a se stábilu.

Usioru este de priceputu interesulu ce potu avé guvernamentulu austriacu (?) si celu muscalescu cá sa atite desbinarea la noi, si nimene nu se mira de purtarea lor. Dara lucru de care ne mirámu toti cu dreptu cuventu este interventiunea in acésta cestiune a Franciei si a Englierei cáror'a datorámu atâtu sub tote raporturile. Reclamatiunea guvernamenteloru lor a venitu sa intrerumpa proiectulu fórte intieptu alu guvernamentulu románu, si sa ne oblige a pestrá printre noi acésta multime de vagabondi de instrumente stráine, periculóse si dusimane pre cátu suntu si de antipatiche.

Va veni diu'a póte candu voru fi mai drepti in privinta nóstra, in care se va recunóscé ca ultimele acte ale guvernamentulu románu nu aducu neci o jignire tolerantie religiose, si sperámu ca curendu se va intielege cátu erá de intielépta mesura ce luase.

Ori cum, poporulu románu nu póte fi respundietoru decâtu de actele sele proprie si neci cum de ale unei adunári care nu l'aru representá in adevéru, s'en de ale unui guvernamentu care aru lucrát'a simtimenteloru sele.

Nu putemu intrá in amenuntimi mai lnge si precis'a faptele. Noi chiamámu marturirea tutoru acelor'a cari au potutu trái, in provinciile nóstre, in contractu cu unu numeru destulu de mare de Jidovi; noi nu amu voitu a exagerá nemic'a, si persoanele care suntu bine informate voru recunóscé ca amu remasu dincóce de adevéru. Amu spusu destulu pentru a probá ca neci cum netoleranti'a religioasa, ci o suma de alte motive de ordine morala si politica, a trebuitu sa provóce aceste mesure chibsuite cá necesarie de cátra guvernamentulu nostru. I. I. Heliade Radulescu, fiulu.

(Dupa Gaz. de Fr. din Tr. Carp.)

Principatele románe unite.

Cetimu in „Tromp. Carp.“ urmatórele:

Este constatatu ca toleranti'a in Statulu románu, toleranti'a religioasa mai cu séma, a fostu in toti tempii esemplara. Toleranti'a insa numai liber'a voia a adorá ori-cine ori ceea ce va voi pre teritoriulu románu, in Statulu románu. Nici odata, insa, o propaganda, o propaganda smintitóre de credintiele strabune ale tuturoru romániloru, nici odata o propaganda intre románii toti ortodoxi nu s'a pututu face.

Liberu, s'a disu ori-cáru'a, sa ingenunchi la altariulu teu, sa adori pre Dumnedieu cum vei sci tu; dara sa nu te intindi cu cercarea a smulge unu románu dela altariulu strabuniloru lui! Propagand'a ori-cáru altu cultu din religiune, nu a fostu permisa intre románi; si, in multe renduri, inca din vechime, au pattu reu cei ce au abusatu de toleranti'a romána cá sa verse veninulu discordiei, prin credintie religiose, in némulu romanescu.

Negresitu ca nu dela ministrulu culteloru C. A. Rosetti, care a propagatu ide'a ca se póte in scólele publice románe sa se asiedie si rabinulu predandu talmudulu alaturea cu preotulu predandu catechismulu evangelicu; negresitu ca nu dela mi-

nistrul acela, care cupanea tocmai pre tocmai mosaismul cu creștinismul, amu fi pututu cere noi intempnarea unei propagande catolice care a inceputu a se face, ôre-cum mai pronunțiatu, în România, dela 11 Februaru încôce.

Astadi însa candu d. Rossetti nu este ministrul vedintu alu cultelor, și candu locotenintele seu d. Vasile Alessandrescu lipsesce în strainetate, credemu ca aru trebuî sa profitâmu de momentu că sa dăm cunoscintia celor ce se cuvîne, în cunoscintia Eminențieru Loru Primatulu Românului și Metropolitulu Moldovei și Sucevei, precum și sântului sinodu și tuturor sântilor prelati ai bisericei române, cum și dlui ministru alu cultelor, că o scrisóre de mare importantia în care se tracteaza, pre largu o cestione din cele mai grave amu primitu lun'a trecutâ dela unu român care calatorea prin Itali'a.

In esenția în această scrisóre se cuprîndu aceste:

„... aflau ca se pornesce dela Rom'a unu Episcopu cu mai multi elevi ai propagandei care trebuie sa fia pe drumu, și ca va sosi currendu în Bucuresci, se dice cu titlu de duhovnicu alu... dara se întielege ca nu va fi numai acest'a adeverat'a sea misiune, și se dice ca se cautâ sa se inchirieze în Bucuresci unu palatu mare pentru locuint'a acestui înaltu prelatu cu suit'a sea *).“

Voru fi dintre lectorii nostri cari sa-si pôta inchipui pentru ce noi nu publicâmu în întregulu ei această scrisóre. Nu ne putemu opri însa a aduce aminte ministrului cultelor, Metropolitilor, prelatilor țierei, și mai cu sêma sinodului cele următoare:

Valachia (propriețate disa) nu a fostu nici odata scaunu episcopale alu Rom'e catolice; de aceea, și chiaru cu tóta tolerantia româniloru, pre candu predomina prin usurpare Pôrt'a în țiera, papistasii nu puteau sa-si faca biserica în țiera, fără sa-si scôta dela Constantinopole unu Beratu, de unde a și remasu numele acestoru biserici de Beratia seu Barâtia, și preotului numele de Baratu.

În Bulgari'a mergeau lucrurile și mai aspru în privint'a papistasiloru tramitându-se dela Rom'a mai multi missionari că sa faca propagand'a pre acolo. Imperatiu Bizantiului i-au pusu pre gôna fără sa tolereze nici macaru unulu, ceea ce din nenorocire a fostu și caus'a principale a pismei într'aceste dône biserici, căci Fotius făcûtù patriarhu alu Constantinopolei și recunoscutu și de Pap'a Nicolae I, nevrendu elu sa dea Bulgari'a în juriđițiunea Apusului, căci nici nu apartinea dupa dreptu acesti'a, Pap'a la afurisitu de isnova și printr'acest'a a datu cea dintâiu pricina schismei. Cu tôte acestea mai târdiu, și Rom'a a dobenditu voia de a face unu scaunu episcopale în Bulgari'a, la Nicopoli, „in partibus infidelium.“

Episcopii dara ai Nicopolei veneau din candu în candu în Valachi'a și cercetau bisericele catolice de aci, fără însa sa aiba dreptulu ver odata a se statornici în țiera, seu a avé domiciliulu seu cunoscutu în țiera.

Dupa întôrcerea Doaniloru romani, toleranti'a româna n'a mai fostu supusa la neci o asemenea restrictiune, de aceea și celu de atunci Episcopu catolicu Malayioni întârziându-se din ce în ce mai multu a plecă din țiera, a ajunsu mai a se statornici aici, și a merge acum numai sa viziteze Bulgari'a de dône trei ori pre anu, vice versa de ceea ce se făcea pâna aci; n'a cutediatu însa a-si declarâ resiedint'a aici, de și-a cumperatu o casa cu banii sei, unde tragea totu deun'a, pre numele unui armênu catolicu, cas'a în care locuesce celu de acum Episcopu, și care nu de multu s'au recunoscutu, prin judecata, ca a fostu cumperata cu bani fostului Eppu.

„Si, cu tôte acestea, atât Malayioni, câtu și toti cei lalti urmasi ai lui, pâna și chiaru celu de astadi, n'au potutu avé altu titlu decâtu Episcopi ai Nicopolei, cu osehire ca celu din urma Monsenioru Pazzsy, și Monseniorulu de Pluyn celu de acum, a mai adaugatu la titlurile lor, acela de administratoru apostolicu în Romani'a, usurpâtiune adeveratâ, căci pentru ori-ce titlu seu pentru ori ce alta lucrare a unei biserice străine de religiunea domnitôre a Statului, urmêza sa pre-

*) Noi aflâmu ca s'a si găsitu o casa deocamdata care s'a și inchiriatu; cas'a Protopopului Constantinu Sachelarie împotriva pensionului catolicu de fete, vatr'a propagandei.
Red. „Tr. Carp.“)

cedeze unu concordatu fără care neci chiaru guvernulu de același ritu precum Franci'a, Austri'a și celelalte, nu primescu neci o modificatiã care n'aru fi autorisatâ de densenle.

Pentru Romani'a acestu principiu trebuie observatu cu mai multu atentiune, căci legea din urma a lui Voda Cuz'a în ceea-ce se raportâ la autonomia, declarandù bisericea Statului românulu independente, a supusu și bisericele celorlalte rituri la ôre cari regule de cari nu se pôte aperi, dela cari nu se potu abate.

Sântulu Sinodu întocmitu spre pas'a ortodoxiei într'acesta țiera, are ôre scientia de venirea acestoru prelati? pré sântitulu nostru Metropolitu Primatu, fără voi'a carui'a nu pôte veni în țiera neci unu calageru neci chiaru de ritulu nostru ortodoxu, ritulu dominante alu țierei, dat'au permissiunea sea la venirea în țiera a acestoru prelati și missionari?

Domnulu ministru cultelor reprimâ seu spri-gine asemenea propagande?

Noi ne-amu făcûtù datori'a.

Duminec'a trecutâ gard'a cetățienescâ și-a primitu stêgurile chiaru din mân'a Domnitoriului pre câmpia Cotroceni diu'a erâ fôrte frumôsâ și tôte figurile esprimau veselie, Gard'a cetățienescâ în această frumôsâ di, la această unica ocaziune, a fostu mai numerôsâ decâtu totudêun'a.

Totu ceea ce este pentru armarea țierei, pentru întârirea Statului românulu, face fericirea nôstrâ.

Sa trăiescâ gard'a cetățienescâ!

Eri a fostu adeveratâ sarbatôre naționalâ, pentru ca a fostu aniversarea eroismului românulu modernu; eri s'au implinitu 19 ani de candu rôt'a pompieriloru, în numeru de 160 voinici, cu voiniculu voiniciloru Dinea în capu, au mersu pre delulu Spirei sa môra aperiandù onôrea revoluțiunei celei mari, și sa rechieme țurciloru epoc'a lui Tiepesiu, epoc'a lui Radu dela Afumati, epoc'a lui Mihaiu Vitêzulu. Acestâ mare faptâ de arme, de curagiu, nu s'a descrișu încă de nimenea; o vomu descrie noi: este admirabilâ. Se potu găsi putine asemenea chiaru în resbelele Poloniloru și chiaru în resbelele Greciloru. Rugâmu cu dinadinsulu pre inginerii militari sa radice planulu topograficu alu delulu Spirei că sa avemù pre co basâ textulu nostru, iera pre ministeriulu de resbelu i-lu rugâmu sa tiparêsca în mii de exemplarie această mare carte militarâ, în volumu câtu se pôte mai micu, spre a se dá la fia-ce soldatu în diu'a candu se tunde soldatu alu patriei, că sa o pôrte în golpionu.

Oficierii gardei cetățienesci au datu eri unu banchetu în onôrea pompieriloru dela 48. Sa trăiescâ pompierii! sa trăiescâ gard'a cetățienescâ!

Varietâti.

Esc. Sea Comissariulu regescu a sositu în 27 Sept. din caletori'a sea prin țiera la Clusiu și în diu'a urmatoriâ avé sa caletorêsca la Pest'a. De aci (dice M. P.) va caletori la Casiovi'a în a-faceri private și se va reintôrce pôte pre 28 Oct. la Clusiu.

* Tempulu s'a schimbatu de Duminecâ încôce spre bine. Dilele ceste din urma a fostu mai totu cu sôre și recelâ puținâ.

** Orestia în 28 Sept. 1867. Dupa o seceta de 2 luni a fostu pe aici încă și în 25 a lunei curențe o caldura de 26 graduri, asiâ încâtu ômenii se ascundeau de sôre. Eri în 27 s'a inuoratu și a începutu a ploâ. Preste nôpte plôia a făcûtù locu unei ninsori, și a ninsu și dupa ce s'a făcûtù diu'a neintreruptu pâna câtra 10 ôre, candu a începutu iera a ploâ și a ploatu tóta diu'a.

În dimini't'a de 28 ôspelele neasceptatu iera s'a vedintu, se pare ca a fostu făcûtù numai o in-voire cu plôia pâna pausase, căci la sculara ômeniloru coperisiele caselorù și alte cele se schimbâ în colôre albâ. Se da cu socotêl'a ca elu, ôspele (ninsôrea), a începutu de nou la lucru încă nôptea și nu a pausatù astadi pâna la 12 ôre. Pârțile muntiloru sterile de lemne suntù acoperite cu néua și ômenii se temu ca va inghietâ, ce aru stricâ strugurii și crumpenile ne scôse. Amu auditu ômeni pasiti în etate la 70 de ani dicendu ca nu-si aducù aminte de ninsôre asiâ tempuriu pre siesulu Orestiei și a satelorù din pregiuru. *) Tabacariulu.

*) Cetimu și ni se spune, ca la an. 1785 și 1825 iera a ninsu asiâ tempuriu.
Red.)

Nr. 147—1867.

Concursu.

Comit. Asoc. conformu conclusului adusu în siedint'a a III a ad. gen. tinuta la Clusiu în 28 Augustu c. n. a. c. p. XXVIII publica prin acest'a concursu pentru dône ajutôrie de câte 25 fl. v. a. destinate pentru doi invetiãiei de meseria cu terminulu pâna 1 Novembre. a. c.

Aspiratorii la aceste ajutôrie pâna la terminulu mai susu însemnatu, au de a-si substerne concursele lorù prevediute a) cu testimoniù de botezu, b) cu testimoni demne de credintia despre purtare lorù, cum și despre diligenția și desteritateã dovedita în specialitateã de maestria spre a cărei invetiãre s'a consacratu *)

Din siedint'a Comit. Asoc. tranne române tinuta la Sabiu în 18 Sept. 1867. 20—3

*) Celelalte diuarie române încă suntù rogate a publicâ în colônele sele acestu concursu.

Nr. 147—1867.

Concursu.

Comit. Asoc. tranne române, conformu conclusului adusu în siedint'a III. a ad. gen. tinuta la Clusiu în 28 Augustu a. c. p. XXVIII publica prin acest'a concursu, pentru unu ajutoriu de 50 fl. v. a. destinatù pentru unu sodalu de meseria, carele voiiesce a se face maiestru. Terminulu concursului se defige pre 1 Nov. c. n. a. c.

Concurentii la acestu ajutoriu, pâna la terminulu mai susu însemnatu, au de a-si asterne la subscrisulu Comit. alu Asoc. petitiunile resp. concursele lorù prevediute cu următoarele documente: a) carte de botezu b) testimoniù despre invetiãrea resp. meserii, din care sa se cunôsca invederatu, deca concurentele aru fi în stare a-si purtâ de sine meseri'a sea, prin urmare a se face maiestru c) în urma vdeverintia despre purtareã morala *).

Din siedint'a Comit. Asoc. tranne române tinuta la Sabiu în 18 Sept. 1867. 21—3

*) Celelalte diuarie române încă suntù rogate a publicâ în colônele sele acestu concursu.

Nr. 24—2 CONCURSU.

Pentru ocuparea statiunelor invetiãtoresci dig Tract. Protop. alu Lupsiei:

1. Lupsia mare, împreunata cu salariu de 120 f., 4 orgii lemne de focu și cuartiru liberu.
2. Sia s'a Lupsiei, cu 100 f., lemne și cuartiru.
3. Ocolisiu-mare cu 100 fl. v. austr. lemne și cuartiru.
4. Ocolisiu-micu cu 60 fl. v. austr. lemne și cuartiru.
5. Bedeleu cu 60 fl. v. austr. lemne și cuartiru.
6. Buru cu 50 fl. v. a. lemne și cuartiru.
7. Lunc'a cu 50 fl. v. a. lemne și cuartiru.
8. Vodilmu cu 50 fl. v. austr. lemne și cuartiru.

În comunele cu nr. 1 2 3, se tine scôla și de vér'a, iera în celelalte urmôre numai în Semestrulu de ierna.

Doritorii de a ocupâ aceste posturi au de a indiestrâ petitiunile lorù timbrate cu atestate de botezu, ca suntù de religiunea gr. or. cu testimoni de cualificatiunea lorù, și de moralitate, sa scie și cantârile bisericesci, și decretu de dascalie, și cu aceste pâna în 25 Sept. a. c. sa se adresedi câtra subscrisulu Adm. Prot.

Ofenbai'a 9 Sept. 1867.

Nicolau Fodorénu,
Adm. Prot. gr. or. alu Lupsiei.

Nr. 22—1

Concursu.

Spre ocuparea postului invetiãtorescu din Siborsin, înzestratu cu emolumintela anuale: 210 fl. 9 cubule de grâu, 9 cubule de cucuruзу, 3 mesuri de madiare, 18 centenarii de fenu, 12 orgii lemne de focu și cortelu liberu; se deschide concursu pâna în 4 septamâni inclusiv dupa întâia publicare esita în această foia.

Concurentii la acestu postu se avisédia a transpune subscrisulu, reursele sele instruate cu documentele prescise și adresate câtra Venerabilulu Consistoriu diecesanu gr. or. Aradanu.

Șemnatu în Totu-Varadi'a, în 12 Sept. 1867.

Iosifu Belesiu
Prot. și insp. distr. de scôle.